

Dokument z posiedzenia

A9-0323/2023

31.10.2023

SPRAWOZDANIE

w sprawie zalecenia Parlamentu Europejskiego dla Rady i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa dotyczącego wzmocnienia prawa do uczestnictwa – legitymacja i odporność procesów wyborczych w nieoliberalnych systemach politycznych i reżimach autorytarnych (2022/2154(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Nacho Sánchez Amor

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT ZALECENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	14
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	15

PROJEKT ZALECENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

dla Rady i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa dotyczącego wzmocnienia prawa do uczestnictwa – legitymacja i odporność procesów wyborczych w nieliberalnych systemach politycznych i reżimach autorytarnych (2022/2154(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, w szczególności jej art. 21 ust. 3,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz komentarz ogólny nr 25 do tego paktu dotyczący prawa do uczestnictwa w sprawach publicznych, prawa do głosowania i prawa do równego dostępu do służby publicznej,
 - uwzględniając art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
 - uwzględniając art. 5 lit. c) Międzynarodowej konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej,
 - uwzględniając art. 7 lit. a) Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet,
 - uwzględniając oenzytowską Deklarację zasad międzynarodowej obserwacji wyborów,
 - uwzględniając Deklarację ogólnych zasad prowadzenia bezpartyjnej obserwacji wyborów i monitorowania ich przez organizacje obywatelskie, popartą przez kilka sieci monitorowania wyborów, w tym Światową Sieć Krajowych Obserwatorów Wyborów,
 - uwzględniając komunikat Komisji z 11 kwietnia 2000 r. w sprawie pomocy UE przy organizacji wyborów i ich obserwacji (COM(2000)0191),
 - uwzględniając wytyczne ONZ dla państw dotyczące skutecznego wdrażania prawa do uczestnictwa w sprawach publicznych,
 - uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 25 marca 2020 r. pt. „Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024” (JOIN(2020)0005),
 - uwzględniając art. 118 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9- 0323/2023),
- A. mając na uwadze, że prawo obywateli do uczestnictwa w kierowaniu sprawami publicznymi, które obejmuje prawo do głosowania oraz kandydowania i bycia

wybranych w wolnych, przejrzystych, możliwych do weryfikacji, okresowo przeprowadzanych i rzetelnych demokratycznych wyborach, jest podstawowym i uznanym na szczeblu międzynarodowym prawem człowieka;

- B. mając na uwadze, że art. 21 Powszechnej deklaracji praw człowieka stanowi, że każdy ma prawo do udziału w rządzeniu swym krajem oraz że podstawą władzy rządu musi być wola ludu wyrażana w periodycznych, uczciwie przeprowadzanych i powszechnych wyborach; mając na uwadze, że stanowisko to wyrażono też w art. 25 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych;
- C. mając na uwadze, że art. 5 lit. c) Międzynarodowej konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej stanowi, że państwa-strony zobowiązują się do zakazania i położenia kresu wszelkiej dyskryminacji rasowej oraz do zagwarantowania każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, pochodzenia narodowego lub etnicznego, prawa do korzystania z praw politycznych na równych zasadach wobec prawa, w szczególności z prawa do udziału w wyborach – do głosowania i do kandydowania; mając na uwadze, że niektóre grupy społeczne, takie jak mniejszości, osoby z niepełnosprawnością, nierezydenci i bezdomni, muszą jednak radzić sobie z dodatkowymi problemami i dyskryminacją;
- D. mając na uwadze, że według Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka prawo do udziału w wolnych i uczciwych wyborach jest nierozdzielnie związane z innymi podstawowymi prawami; mając na uwadze, że, aby skuteczne korzystanie z prawa do głosowania i bycia wybranym w wyborach było możliwe, muszą być zapewnione warunki gwarantujące poszanowanie praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych, z których mogą korzystać wszyscy, w tym prawa do równości i niedyskryminacji, nauki, wolności wypowiedzi i opinii, wolności pokojowego zgromadzania się i stowarzyszania się, wolności religii i przekonań, bezpieczeństwa i skutecznego środka odwoławczego; mając na uwadze, że w celu zagwarantowania wolnych i sprawiedliwych wyborów należy zapewnić uczestnictwo kobiet;
- E. mając na uwadze, że w ugruntowanych demokracjach liberalnych na całym świecie obserwowane są niepokojące tendencje erozji struktur demokratycznych prowadzące do regresu demokracji i autokratyzacji, takie jak rosnący sprzeciw wobec liberalizmu, mniejsza frekwencja w wyborach, coraz większe rozczarowanie głównymi partiami politycznymi i przywództwem oraz rozwój partii ekstremistycznych; mając na uwadze, że coraz częstsze nawoływanie do nienawiści propagowane przez te partie ekstremistyczne, skierowane przeciwko słabszym społecznościom, w tym mniejszościom etnicznym i migrantom, tworzy atmosferę przemocy i uniemożliwia osobom należącym do tych społeczności korzystanie z prawa do uczestnictwa w życiu politycznym; mając na uwadze, że nielegalna, niesprowokowana i nieuzasadniona wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie znacznie pogłębia niepokojące tendencje erozji podstawowych zasad międzynarodowego porządku opartego na zasadach;
- F. mając na uwadze, że prawdziwie demokratyczne wybory są nieodzownym elementem pluralistycznego i odpowiedzialnego sprawowania rządów, ponieważ dają władzy mandat od obywateli;

- G. mając na uwadze, że według organizacji Freedom House 80 % osób mieszka w krajach, które nie są ani wolne, ani częściowo wolne, co ogranicza ich podstawowe prawa człowieka; mając na uwadze, że ponad jedna trzecia ludności świata żyje pod rządami autorytarnymi;
- H. mając na uwadze, że autokratyczne i nieliberalne reżimy próbują utrudnić korzystanie z prawa do udziału w rzetelnych wyborach, w tym tworząc bariery prawne i administracyjne uniemożliwiające uwzględnianie woli obywateli, ograniczając przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego, zastraszając wyborców i przeprowadzając pseudowybory w celu umocnienia swojej władzy; mając na uwadze, że takie wybory nie są wolne, przejrzyste, możliwe do weryfikacji, pluralistyczne ani uczciwe, nie są otwarte na prawdziwą rywalizację polityczną i w nieuzasadniony sposób ograniczają prawo do głosowania, kandydowania w wyborach i bycia wybranym; mając na uwadze, że arbitralne i sfabrykowane politycznie pozbawianie praw kandydatów opozycji jest również narzędziem, które reżimy autokratyczne tradycyjnie wykorzystują do ingerowania w procesy wyborcze;
- I. mając na uwadze, że reżimy autorytarne i nieliberalne w coraz większym stopniu tworzą narrację, w której ich niedemokratyczne wybory są przedstawiane jako rzetelne, aby uzyskać w ten sposób legitymację międzynarodową i krajową, co jest jednak nieuzasadnione ze względu na niedemokratyczny przebieg tych wyborów; mając na uwadze, że legitymacja ta jest następnie wykorzystywana na szczeblu krajowym do wzmacniania posłuszeństwa obywateli względem reżimu oraz zwiększania wsparcia obywateli dla reżimu i jego prawa do sprawowania rządów, a także do ograniczania i eliminowania sprzeciwu wobec reżimu;
- J. mając na uwadze, że UE powinna ze staranną uwagą wybierać miejsca realizacji swoich misji obserwacji, aby zapobiec sytuacjom, w których byłaby postrzegana jako siła legitymizująca wspierająca wynik niedemokratycznych wyborów;
- K. mając na uwadze, że osłabienie niezależności sądownictwa i praworządności oraz ogólny regres demokracji w reżimach autorytarnych i nieliberalnych ułatwiają im realizację własnych strategii legitymizacji, w tym poprzez usunięcie skutecznego nadzoru nad egzekwowaniem represyjnych przepisów, kontrolowanie mediów i złośliwą ingerencję w cyfrowe kanały komunikacji;
- L. mając na uwadze, że wolność i pluralizm mediów są zasadniczymi elementami prawa do wolności wypowiedzi i informacji oraz umożliwiają istnienie demokratycznych, wolnych i partycypacyjnych społeczeństw; mając na uwadze, że przejrzystość własności i finansowania mediów, a także zabezpieczenia zapewniające pluralizm mediów i zapobiegające ryzyku koncentracji władzy w rękach mediów, operatorów platform i pośredników usług internetowych mają zasadnicze znaczenie dla wypełniania przez media ich roli; uważa, że niezwykle ważne jest, aby obywatele mieli dostęp do niezależnych i wiarygodnych informacji; mając na uwadze, że rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, propagandy i dezinformacji prowadzi do powstania atmosfery ogólnego sceptycyzmu, co zagraża wolności informacji oraz debacie demokratycznej;

- M. mając na uwadze, że reżimy autorytarne i nieoliberalne opracowały nowe sposoby i strategie pozorowania przestrzegania zasad, dzięki którym mogą nie ponosić kosztów pełnego przestrzegania międzynarodowych standardów dotyczących obserwacji wyborów, a równocześnie nie odrzucać otwarcie tych standardów; mając na uwadze, że takie strategie obejmują prowadzenie krajowych i międzynarodowych działań obserwacyjnych, które nie są zgodne z międzynarodowymi standardami, takich jak wysyłanie fałszywych obserwatorów wyborów, co pomaga w przekierowaniu narracji powyborczej na poparcie autokratycznych i nieoliberalnych reżimów; mając na uwadze, że obywatele w takich reżimach mają ograniczoną możliwość obserwacji wyborów, a w przypadku podjęcia takiej obserwacji reżimy dokładają wszelkich starań, aby zdyskredytować obserwatorów lub zniweczyć ich wysiłki;
- N. mając na uwadze, że reżimy autokratyczne i nieoliberalne działają w sposób coraz lepiej zorganizowany, aby zapewnić sobie nawzajem międzynarodową legitymizację pseudowyborów poprzez fałszywe międzynarodowe działania obserwacyjne; mając na uwadze, że reżimy te przyczyniają się do erozji globalnego zaufania do instytucji demokratycznych, gdyż kopiują, rozwijają i rozpowszechniają oszukańcze praktyki w sposób, który nie jest kwestionowany; mając na uwadze, że reżimy autokratyczne i nieoliberalne wykorzystują również instytucje międzynarodowe do własnych korzyści, w tym do promowania konkurencyjnych norm w globalnych instytucjach zarządzania i legitymizowania sfałszowanych wyborów;
- O. mając na uwadze, że celem unijnych misji obserwacji wyborów jest zwiększenie zaufania do wyborów, powstrzymanie oszustw oraz zapewnianie opartego na informacjach i faktach procesu wyborczego;
- P. mając na uwadze, że w ostatnich latach wzrosła dotkliwość i skala ataków – w tym przypadków nękania, oczerniania, gróźb, naruszenia praw, wydaleń, przemocy fizycznej, a nawet zabójstw – na bezstronnych obserwatorów wyborów, którzy wykonują ważną pracę w środowisku, które charakteryzuje się niepewnością i brakiem bezpieczeństwa; mając na uwadze, że UE uznaje obserwatorów wyborów za obrońców praw człowieka;
- Q. mając na uwadze, że napięcia między demokracjami a reżimami autorytarnymi stają się coraz bardziej geopolityczne; mając na uwadze, że w związku z tą tendencją UE powinna zgłaszać swoje zastrzeżenia dotyczące demokracji na najwyższym szczeblu politycznym, w tym poprzez budowanie bardziej strategicznych sojuszy na rzecz demokracji, przez uznanie propagowania i obrony demokracji za strategiczny interes i kluczowy element swoich strategii geoeconomicznych i handlowych oraz przez wypracowywanie innowacyjnych sposobów wspierania przedstawicieli obywateli protestujących przeciwko autokracjom i ich strategiom legitymizacji wyborów;
- R. mając na uwadze, że UE powinna przyjąć systematyczne podejście do prawa do uczestnictwa, w tym poprzez wykazanie jego silnego związku z prawami człowieka, demokracją i praworządnością oraz poprzez uwzględnianie niedociągnięć wyborczych w spójny sposób, w tym gdy występują w bliskich krajach partnerskich; mając na uwadze, że w tych działaniach UE powinna koncentrować się nie tylko na samych procesach wyborczych, ale również na ich kontekście i przyczynach leżących u podstaw legitymizacji rządów autorytarnych; mając na uwadze, że europejskie podmioty nie

powinny przyczyniać się do legitymizacji wyborów w reżimach nieliberalnych i autokratycznych;

1. zaleca Radzie i wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, aby:

Świadomość prawa do udziału w rzetelnych wyborach

- a) opracowali i wdrażali bardziej zdecydowane i skuteczne działania UE mające na celu promowanie i ochronę prawa do uczestnictwa, będącego powszechnym prawem człowieka, które to działania byłyby elementem znacznie szerszej strategii na rzecz wspierania praw człowieka i demokracji; zadbali, aby działania te obejmowały podejście uwzględniające aspekt płci oraz włączenie grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;
- b) podkreślali nierozzerwalny związek prawa do udziału w rzetelnych wyborach z innymi podstawowymi wolnościami – w szczególności swobodą przemieszczania się, wolnością opinii i wypowiedzi, wolnością zgromadzania się i stowarzyszania się oraz prawem do wolności od dyskryminacji – bez których nie da się skutecznie korzystać z prawa do udziału w rzetelnych wyborach; podkreślali ponadto zasadniczą rolę praworządności w tej kwestii;
- c) zajęli się, w systematyczny i zdecydowany sposób, podejmowanymi przez państwa niebędące członkami UE próbami ograniczenia korzystania z prawa do uczestnictwa przez mniejszości, w tym mniejszości etniczne i religijne, osoby młode, kobiety, grupy tubylcze i inne grupy społeczne; wzywali w szczególności władze państw niebędących członkami UE, aby monitorowały zjawisko nawoływania do nienawiści przez organy publiczne i wybranych w wyborach urzędników oraz przyjęły zdecydowane i konkretne środki i sankcje przeciwko temu zjawisku, aby poczynić postępy we wprowadzaniu podejścia zerowej tolerancji wobec rasizmu i dyskryminacji;
- d) angażowali się we współpracę z państwami niebędącymi członkami UE w celu zapewnienia dostępnego i sprzyjającego środowiska dla osób z niepełnosprawnościami, które umożliwi im uczestnictwo w życiu politycznym i publicznym ich społeczności; podkreślali w szczególności potrzebę usunięcia barier prawnych i administracyjnych utrudniających udział w życiu politycznym poprzez zwiększenie dostępności procedur głosowania, udogodnień wyborczych i materiałów wyborczych, zwiększenie możliwości uczestnictwa w życiu politycznym i publicznym oraz podnoszenie świadomości na temat prawa osób z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w życiu politycznym, a także poprzez gromadzenie danych w celu pomiaru tego uczestnictwa;
- e) usprawnili prawo do uczestnictwa w zestawie narzędzi działań zewnętrznych UE, które mają być wdrażane przez delegatury Unii Europejskiej w państwach niebędących członkami UE w ścisłej współpracy z ambasadami państw członkowskich;
- f) dostrzegali i eliminowali niedociągnięcia w korzystaniu z prawa do uczestnictwa w UE, aby wzmocnić legitymację i wiarygodność działań zewnętrznych UE w tej

dziedzinie;

- g) zwrócili uwagę na trudności, z jakimi borykają się osoby mieszkające w autokratycznych i nieliberalnych reżimach, jeśli chodzi o dostęp do opartych na faktach, nieocenzurowanych informacji dotyczących wyborów i odróżnianie tych informacji od propagandy sponsorowanej przez reżim, w tym do wiarygodnych informacji o kandydatach, preferencjach wyborczych i przebiegu procesu wyborczego, co ogranicza ich zdolność do sprawdzenia, czy wybory są rzeczywiście otwarte na rywalizację i czy preferencje obywateli znajdują odzwierciedlenie w wynikach, a także podjęli działania na rzecz zapobiegania niewłaściwemu wykorzystywaniu zasobów publicznych i kupowaniu głosów; brali pod uwagę, że zmanipulowane, nieprzejrzyste i nielegalne wybory zniechęcają obywateli, ponieważ rodzą w nich brak zaufania do instytucji rządowych zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym;
- h) uznali znaczenie dostępu do powszechnego, publicznego i bezpłatnego kształcenia, umożliwiającego obywatelom dokonywanie wolnego wyboru podczas wyborów;

Narzędzia i procedury UE

- i) przeciwdziałali narracji rozpowszechnianej przez reżimy autorytarne i nieliberalne o upoważnieniu do sprawowania rządów uzyskanym od obywateli w rzetelnych wyborach; stworzyli w związku z tym kompleksową globalną strategię UE, która będzie przeciwdziałać narzędziom wykorzystywanym przez te reżimy do legitymizacji wyborów, takim jak fałszywi obserwatorzy i niesamodzielne grupy obserwacji wyborów, w tym z państw członkowskich UE i instytucji UE, również z udziałem niektórych posłów do Parlamentu Europejskiego, zastępującym standardowe misje międzynarodowe; zadbali o to, aby strategia ta wykraczała poza dialog i oświadczenia UE wyrażające zaniepokojenie oraz była ukierunkowana na poprawę standardów demokracji i praworządności w danych państwach; współpracowali z krajami demokratycznymi w celu wzmocnienia instytucji międzynarodowych i zapobiegania infiltrowaniu ich przez autokratyczne i nieliberalne reżimy i nadużywaniu ich do własnych celów;
- j) wzmocnili powiązania między działaniami w zakresie obserwacji wyborów a szerszym wsparciem UE na rzecz praw człowieka i demokracji, z wykorzystaniem instrumentów politycznych i handlowych oraz narzędzi współpracy; uznawali autorytarne strategie legitymizacji wyborów za pierwsze objawy głębszych tendencji niedemokratycznych i odpowiednio na nie reagowali; przeciwstawiali się autorytarnym narracjom, które stawiają w kontrze bezpieczeństwo i demokrację, ograniczając tym samym podstawowe wolności pod pretekstem bezpieczeństwa państwowego, oraz próbom wykorzystania przez reżimy autorytarne i nieliberalne obszarów polityki takich jak klimat, sport i międzynarodowe inicjatywy rozwoju do fałszywego wzmocnienia ich legitymizacji;
- k) przeciwstawiali się wysiłkom czynionym przez reżimy autokratyczne i nieliberalne w celu stworzenia na potrzeby wewnętrzne iluzorycznego obrazu

rzetelności sfałszowanych wyborów; zwracali szczególną uwagę na nadużycia w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz sztucznej inteligencji, których reżimy autorytarne i nieliberalne coraz częściej dopuszczają się w związku z manipulacją wyborami, aby wyrzucić negatywny wpływ na uczestnictwo poprzez rozpowszechnianie propagandy i dezinformacji oraz wprowadzanie ograniczeń w dostępie do informacji o pomysłach i kandydatach opozycji;

- l) monitorowali i demaskowali rolę przedsiębiorstw prywatnych, które specjalizują się w kampaniach dezinformacyjnych i oferują usługi potajemnego ingerowania w wybory i manipulowania opinią publiczną w państwach niebędących członkami UE; podejmowali skuteczne działania w celu zagwarantowania, że unijne przedsiębiorstwa doradcze, medialne i internetowe nie będą angażowały się w takie zachowania, tylko będą ściśle przestrzegały prawa do prywatności i zachowywały taki sam poziom ochrony danych w krajach partnerskich jak muszą utrzymywać w UE na mocy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych¹, w szczególności podczas kampanii wyborczych; dopilnowali, aby przedsiębiorstwa te przestrzegały Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka oraz były pociągane do odpowiedzialności w przypadku ich naruszenia;
- m) zajęli się wykorzystywaniem stroniczych obserwatorów wyborów do prób dyskredytowania prac rzetelnych międzynarodowych i unijnych misji obserwacji wyborów;
- n) uznali kluczową rolę społeczeństwa obywatelskiego w ujawnianiu prawdy na temat pseudowyborów i ich delegitymizacji w oczach miejscowej ludności; wspierali niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, demokratyczne siły opozycyjne, obrońców praw człowieka i media, w tym poprzez budowanie zdolności i poprzez strategie komunikacyjne, a także gromadzenie danych na temat naruszeń prawa do udziału w rzetelnych wyborach; podkreślali, że przejrzystość w zakresie finansowania mediów oraz prawdziwie wolne i niezależne media mają kluczowe znaczenie dla zapobiegania niepożądanym naciskom;
- o) wspierali w całym cyklu wyborczym lokalnych obserwatorów wyborów, których działania zwiększają przekonanie obywateli, że ich prawo do udziału w rzetelnych wyborach będzie respektowane, oraz bardzo stanowczo potępiali ataki na takich obserwatorów; wspierali regionalne i światowe sieci obserwatorów obywatelskich, które udzielają solidarnego wsparcia, zapewniają pomoc w budowaniu zdolności i umożliwiają wymianę doświadczeń z grupami lokalnymi, co może pomóc w przeciwdziałaniu wysiłkom reżimów autokratycznych i nieliberalnych czynionym w celu zapewnienia sobie nawzajem legitymizacji wyborów;
- p) upowszechniali informacje na temat rzetelnych wyborów i prawa obywateli do

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

udziału w nich, w tym o prawie wszystkich mniejszości do głosowania, w kontekście wspierania praw człowieka i demokratyzacji w projektach realizowanych w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” oraz Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, w tym wsparcia dla obserwatorów wyborów jako obrońców praw człowieka; wspierali w tym celu Global Campus of Human Rights; wspierali programy mające na celu udoskonalenie prawnych i administracyjnych ram wyborczych w państwach niebędących członkami UE, w tym przez wsparcie dla krajowych komisji wyborczych;

- q) korzystali z unijnego zestawu narzędzi dyplomacji kulturalnej i międzynarodowych stosunków kulturalnych, aby wzmacniać prawo do uczestnictwa, przeciwdziałać narracji reżimów autorytarnych i nieoliberalnych mających na celu legitymizację pseudowyborów oraz upowszechniać uniwersalną kulturę demokratyczną; rozwijali taką współpracę w oparciu o rzeczywiste partnerstwa, w szczególności biorąc pod uwagę, że działania w zakresie zapewniania przejrzystości wyborów, powstrzymania obcych ingerencji i poprawy demokracji znajdują się ciągle na etapie opracowywania i wymagają odważnych, innowacyjnych i wspólnych rozwiązań;
- r) zapewniali większe wsparcie dla inicjatyw związanych ze szkoleniami w zakresie obserwacji wyborów i poszerzaniem wiedzy na szczeblu lokalnym, regionalnym i międzynarodowym oraz inicjatyw związanych z zaangażowaniem lokalnych mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego; podkreślali, jak ważne jest wspieranie i budowanie zdolności lokalnych obserwatorów wyborów w zapewnieniu bardziej zrównoważonego podejścia do budowania demokracji;
- s) wspierali parlamentarny Zespół ds. Wspierania Demokracji i Koordynacji Wyborów oraz jego prace, zwłaszcza dotyczące obserwacji wyborów; zastanowili się nad sposobem reagowania wobec coraz częstszego scenariusza, w którym państwa odmawiają zaproszenia UE do obserwacji wyborów;
- t) uważne śledzili przyjmowanie i wdrażanie zaleceń misji obserwacji wyborów organizowanych przez UE i Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz uwzględniali je jako zasadniczą część ogólnych ram stosunków między UE a danym krajem; zapewniali odpowiednie działania następcze w związku z zaleceniami unijnych misji obserwacji wyborów i w większym stopniu angażowali w te działania Parlament Europejski; zadbali o to, by publiczne oświadczenia UE w sprawie wyborów w państwach niebędących członkami UE były ściśle zgodne z jej wartościami związanymi z demokracją, prawami człowieka i wyborami oraz były spójne z ustaleniami unijnych misji obserwacji wyborów;
- u) poruszali kwestię prawa do uczestnictwa i wszelkie inne kwestie związane z uczciwym charakterem procesu wyborczego w państwach niebędących członkami UE w ramach dialogów UE na temat praw człowieka; zadbali o to, by w dialogu tym znalazła się część obejmująca niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego;

- v) korzystali z globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijnej ustawy Magnickiego), aby karać osoby odpowiedzialne za poważne naruszenia prawa do uczestnictwa i demokratycznych standardów wyborczych oraz stosowali unijne środki ograniczające również do karania tych, którzy stopniowo i w zakamuflowany sposób osłabiają demokrację i praworządność w państwach niebędących członkami UE; uwarunkowali zniesienie tych środków ograniczających faktyczną poprawą sytuacji w zakresie praw człowieka, demokracji i praworządności w danym państwie; rozważyli opracowanie skutecznych i odstraszających środków wobec osób zaangażowanych w fałszywe misje obserwacji wyborów, w tym posłów do parlamentów narodowych, polityków z państw członkowskich UE i posłów do Parlamentu Europejskiego;
- w) uznali rolę misji obserwacji wyborów organizowanych przez UE i Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE – w tym roli Parlamentu – w dostarczaniu dowodów na to, czy wybory są rzetelne, i dalej ulepszały to narzędzie, w tym poprzez zwiększanie jego widoczności, potępienie fałszywych misji obserwacji wyborów oraz wzmocnienie strategii komunikacyjnych w okresie przed- i powyborczym; zwiększyli wsparcie dla długoterminowych misji obserwacji wyborów, ponieważ niektóre z najpoważniejszych naruszeń procesów wyborczych mają miejsce przed dniem głosowania; wyposażyli unijne misje obserwacji wyborów w odpowiednią i aktualną wiedzę techniczną i zasoby umożliwiające odpowiednie monitorowanie aspektów związanych z nowymi zagrożeniami związanymi ze stosowaniem nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych związanych z wyborami;

Działania UE na forach międzynarodowych

- x) promowali ścisłą współpracę i koordynację działań między krajami demokratycznymi a instytucjami wielostronnymi, takimi jak Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE i Rada Europy, oraz organizacjami, które przyjęły oenzytowską Deklarację zasad międzynarodowej obserwacji wyborów, aby skuteczniej przeciwdziałać legitymizacji pseudowyborów i fałszywych obserwatorów na forach międzynarodowych, w szczególności na forum ONZ;
- y) wspierali ideę opracowania wytycznych dotyczących prawa do udziału w wyborach w Radzie Praw Człowieka ONZ, przewidujących większe zaangażowanie lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego; ocenili wykonalność dalszego przereformowania i usystematyzowania komentarza ogólnego nr 25 do art. 25 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, tak aby wskazywał on na związek między prawem do uczestnictwa a prawami człowieka i demokracją, co pomogłoby sprostać nowym wyzwaniom, w tym dezinformacji w internecie i upowszechnianiu się autorytaryzmu;
- z) potępił podważanie standardów opracowanych na szczeblu międzynarodowym w celu legitymizacji wyborów; zwracali szczególną uwagę na narracje propagujące wartości alternatywne jako podstawę do legitymizacji nierzetelnych wyborów, takie jak wyższość prawa krajowego nad standardami opracowanymi na szczeblu międzynarodowym, wartości religijne i tradycja, specyfika kulturowa lub

programy stawiające na pierwszym miejscu kwestię rozwoju;

- aa) przewodzili wysiłkom na rzecz zwiększenia widoczności oengetowskiej Deklaracji zasad międzynarodowej obserwacji wyborów oraz prac organizacji, które ją poparły i które aktywnie uczestniczą w obserwacjach wyborów; rozważyli, czy nie wezwać do aktualizacji listy organizacji, które poparły oengetowską Deklarację zasad międzynarodowej obserwacji wyborów, aby zwiększyć jej wiarygodność i ustanowić jasny sposób rozróżniania między rzetelnymi grupami obserwacji wyborów a fałszywymi obserwatorami; przyjęli podobne podejście do Światowej Sieci Krajowych Obserwatorów Wyborów; szukali sposobów podważenia legitymacji niesamodzielnych organizacji i fałszywych obserwatorów;
 - ab) promowali jednoznaczne uznanie międzynarodowych i krajowych bezstronnych obserwatorów wyborów za obrońców praw człowieka na odpowiednich forach wielostronnych oraz w kontaktach UE z innymi organizacjami międzynarodowymi oraz nalegali na zapewnienie bezstronnym obserwatorom wyborów niezbędnej ochrony, tak aby mogli oni wykonywać swoje obowiązki w sposób niezależny i bezpieczny;
2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszego zalecenia Radzie oraz wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

UZASADNIENIE

Prawo obywateli do udziału w przeprowadzanych okresowo, rzetelnych wyborach jest podstawowym prawem człowieka i UE wspiera to prawo na całym świecie. Prawa tego odmawia się jednak regularnie obywatelom nieliberalnych systemów politycznych i reżimów autorytarnych. Zamiast tego reżimy te przeprowadzają fikcyjne wybory, których wynik w żaden sposób nie odzwierciedla woli obywateli. Ponadto reżimy w coraz większym stopniu wykorzystują takie wybory do legitymizacji swojej władzy, zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, i łączą wysiłki na rzecz zapewniania sobie nawzajem legitymizacji wyborów. UE musi zareagować na ten rozwój sytuacji, aby bronić prawa do udziału w rzetelnych wyborach, systematycznie podejmując tę kwestię i egzekwując jej powiązanie z prawami człowieka, demokracją i praworządnością. Niniejsze zalecenie zawiera sugestie dotyczące dalszych działań.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	24.10.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 39 - : 3 0 : 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alexander Alexandrov Yordanov, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Jaak Madison, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Dragoș Tudorache, Thomas Waitz, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Attila Ara-Kovács, Lars Patrick Berg, Corina Crețu, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Sergey Lagodinsky, Mick Wallace

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI
PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

39	+
ECR	Lars Patrick Berg, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Dragoș Tudorache
S&D	Attila Ara-Kovács, Włodzimierz Cimoszewicz, Corina Crețu, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
Verts/ALE	Sergey Lagodinsky, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz

3	-
ID	Jaak Madison, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis

2	0
The Left	Giorgos Georgiou, Mick Wallace

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się